

Žingsnelis teisybės link

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**

„Savanorio“ redaktorius

Spalio 4-ąją dieną Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, atidengtas žinomiausio (galbūt ir geriausio) Lietuvos generolo Povilo Plechavičiaus biustas. Skulptorius – Juozas Šlivinskas. Skulptūra sukurta už lėšas, kurias paaukojo buvę Vietinės rinktinės kariai iš savo pensijų. Penkis okupacijos dešimtmečius (o ir dabar) generolas buvo šmeižiamas, juodinamas, klastojama jo biografija, o tautos atmintyje vis tiek išliko: Plechavičius, Vietinė rinktinė, plechavičiukai...

Būsimasis generolas gimė 1890 m. Mažeikių apskrityje Židikų valsčiaus Bukončių kaime. Maskvoje baigė gimnaziją ir komercijos institutą, o Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse – kavalerijos karo mokyklą Orenburge. Visą karą praleido fronte, tris kartus sužeistas. 1918 m. vasarą, kartu su broliu Aleksandru, taip pat kavalerijos karininku, grįžo į tėvynę ir iškart ėmėsi organizuoti partizanų dalinius. Plechavičiaus partizanai išvalė Žemaitiją nuo banditų ir komunistų. Tai pirmoji didelė ir jau mirtina nuodėmė. Iš Rusijos buvo pasiūstas agentas smogikas Vaupšasovas

(lietvis Vaupšas), turėjęs nužudyti karininką, bet Plechavičius, ne tas žmogus, kuris ko nors bijotų. Agentas pats vos per plauką liko gyvas ir spruko į savo „naująją tėvynę.“

Vėliau Plechavičius su savo batalionu gynė Lietuvą nuo lenkų Seinų, Augustavo apskrityse, prie Varėnos. Kovoms pasibaigus vadovavo husarų pulkui, baigė generalinio štabo akademią Čekoslovakijoje.

1926 m. į valdžią atėjus kairiesiems Plechavičius vadovavo gruodžio 17-osios perversmui, tačiau pats į valdžią nesiveržė. Perversmas, kad ir kaip jį bevertintum, aplaužė ragus komunistams, pristabdė destruktivią kairiųjų ir klerikalinių grupių veiklą. Tauta jį vertino teigiamai. Vaižgantas taip sakė: „Gėda tai gėda, bet ir gerai, kad tokią netikusią valdžią nuvertė“, nes jau iki gyvo kaulo visiems buvo įgrisusios partijų rietenos, drabstymasis purvais, postų skirstymas ne pagal kompetenciją, bet pagal partinių plunksnų spalvas. Dar romėnų istorikas Titas Livijus taikliai pastebėjo: „Partijų tarpusavio kova yra ir visada bus daug didesnė bėda tautai negu karas, badas, maras ar bet koks kitoks dievų pyktis.“ Antroji Plechavičiaus nuodėmė, ku-

Gen. Povilo Plechavičiaus biustas Karo muziejaus sodelyje.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

rios kai kas ir šiandien dar nepajėgia užmiršti.

1927 m. Plechavičius paskirtas Vyriausiojo kariuomenės štabo

viršininku, 1929 m. tapo generolu leitenantu (po 1936 m. laipsnių reformos – tai brigados generolo laipsnis). Paleistas į atsargą

ūkininkavo savo ūkyje Čiuteliuose, Šiaulių apskrityje.

1940 m. rusams okupuojant Lietuvą, Plechavičius pasitraukė į Vokietiją. Ir teisingai padarė. Brolių Aleksandrą, pasilikusį Lietuvoje, komunistai iškart areštavo ir nužudė kalėjime.

Karui prasidėjus Plechavičius grįžo į tėvynę, o 1944 m. ėmėsi organizuoti Vietinę rinktinę. Generolas per radiją pakvietė jaunimą ir tik per pirmąsias dešimt dienų užsiregistravo beveik 20 tūkstančių savanorių. Lietuviai vylėsi, kad karui baigiantis gali susiklostyti padėtis kaip ir Pirmojo pasaulinio karo pabaigoje: abu žvėrys (Rusija ir Vokietija) nusilps ir pavergtosios tautos vėl atgaus laisvę. Tokiu atveju Vietinė rinktinė būtų tapusi Lietuvos kariuomenės branduoliu. Vokiečiai turėjo kitokius planus – jiems ėmė stigti kareivių, rinktinę jie norėjo performuoti į SS dalinius ir pasiūti į frontą. Plechavičius griežtai pasipriešino ir įsakė batalionams vykdyti tik jo įsakymus, o ne vokiečių, todėl pats ir štabo viršininkas plk. Oskaras Urbonas atsідūrė vokiečių koncentracijos stovykloje. Vietinė rinktinė yra trečioji Plechavičiaus mirtina nuodėmė. Girdi, kolaboravo su vokiečiais. Juokingiausia, kai šitaip sako rusai, apsimėsdami nežinantys, kad hitlerininkų pusėje kovėsi daugiau kaip milijonas jų tautiečių – rusų kareivių. Nestigo nė generolų, Vlasovas ne vie-nintelis, perėjęs į vokiečių pusę. Rusiški SS daliniai taip pat egzistavo, o štai lietuviškų nebuvo.

Nukelta į 6 psl.

PAG-8: misijai pasirengta

PAG-8 palydėtuovės Klaipėdoje. Priekyje grupės vadas plk. ltn. Vytautas Reklaitis.

Alfredo Pliadžio nuotrauka

Ltn. **Karolis ZIKARAS**
PAG-8 visuomenės informavimo karininkas

Gr. **Vilius DŽIAVEČKA**
„Savanorio“ korespondentas

Spalio 17 dieną baigėsi paskutinis besirengiančių išvykti į Afganistaną aštuntosios Goro provincijos grupės – PAG-8 karių

išbandymas. Baigiamosios lauko pratybos, vykusios netoli Klaipėdos esančiame Kairių poligone, buvo paskutinis PAG-8 vertinamųjų pratybų etapas. Šiose pratybose, sąlygomis maksimaliai artimomis tikrajai misijai, visi PAG-8 kariai atliko užduotis, kurias jiems teks vykdyti operacijos rajone Afganistane.

– Sakoma, nebijokite tobulybės, nes ji nepasiekama, – baigiantis grupės pasirengimui savikritiškai kalbėjo PAG-8 vadas plk. ltn. Vytautas Reklaitis. – PAG-8 pasirengė misijai, bet tobulybės dar nepasiekė, todėl kai kurios pratybos bus vedamos jau Goro provincijoje, stovykloje, treniruotėse tobulinime savo veiksmus.

PAG-8 vadas pasitiki savo grupe ir apsaugos būrių kariais, atrinktais iš geriausių Žemaičių rinktinės savanorių, kurių dauguma – atkaklūs žemaičiai, sėkmingai praėję ilgą atrankos ir pasirengimo misijai kelią. Tai jau patyrę aktyviojo rezervo kariai, žmonės su kariška ir gyvenimiška patirtimi. Kariai, pasak vado, keletą mėnesių rengėsi misijai, didžiąją dalį laiko gyvendami kareivinių režimu. Kas suabejojo savo pasirinkimu, pasitraukė jau pirmąjį pasirengimo mėnesį, juos pakeitė kiti, labiau to verti savanoriai.

– Kaip vadas ir karys suprantu, kad tiems, kurie mūsų lauks sugrįžtant, bus sunkiau nei mums, išvažiavusiems. Todėl pirmiausia karių artimiesiems norėčiau palinkėti kantrybės, o visam PAG-8 – sėkmės, kurios mums labiausiai reikės ten, Afganistane. Kitiems išbandymams esame pasirengę, – sakė plk. ltn. V. Reklaitis.

Baigiamųjų pratybų metu PAG-8 veikė kaip darnus vienetas. Taktinis operacijų centras ir aukštesnioji vadovietė sekė situaciją, reagavo į iškilusias problemas. Kariai turėjo greitai reaguoti į menamus stovyklos apšaudymus, „riaušes“ prieš vartų, taip pat turėjo teikti hu-

manitarinę ir medicininę pagalbą „vietos gyventojams“, patruluoti „Goro provincijos“ keliais, evakuoti „sužeistuosius“, susitikti su vietos valdžios atstovais ir spręsti įvairias iškilusias problemas. Daug dėmesio pratybose skirta civilių ir karių bendradarbiavimo skyriui. Intensyviai plėtotas bendradarbiavimas su menama Goro provincijos administracija, atsižvelgta į „vietos“ gyventojų išreikštus poreikius bei prašymus.

Taip pat buvo tobulinami mobiliųjų ryšio ir stebėjimo grupių (MRSG) karių veiksmai papuolus į pašalą ir t. t.

Pačios situacijos, nors ir imituotos, panaudojus jau pabuvojusį misijos rajone patirtį, buvo labai tikroviškos. Daugumą pratybų stebėtojų sudarė kariai, anksčiau tarnavę Afganistane, dauguma jų – PAG-6 sudėtyje. Jie ir vertino PAG-8 karių pasirengimą. Visų pratybų metu stebėtojai ir instruktoriai negailėjo naudingų praktinių patarimų išvykstantiems kariams.

Pirmasis baigiamųjų pratybų etapas vyko spalio 6–10 dienomis, Adolfo Ramanausko–Vanago kovinio rengimo centre Nemenčinėje. Pirmųjų pratybų metu labiausiai akcentuota PAG-8 štabo ir kitų vienetų sąveika, sprendimai ir veiksmai ekstremaliose situacijose.

Nukelta į 8 psl.

Apdovanojimai

Krašto apsaugos ministras apdovanojo medaliu „Už tarptautines misijas“:

kpt. Saulių Ivanauską, vyr. ltn. Kazimierą Kopačią, vyr. psk. Algimantą Armoną, vrš. Albertą Bradaitį, vrš. Raimundą Pavydį, srž. Andejų Bajazną, srž. Arūną Diktorą, j. srž. Irmantą Gudelį, j. srž. Arvydą Miškinį, gr. Andrejų Arefjevą, gr. Viktorą Beliauskį, gr. Jęgorą Celuiką, gr. Pavelą Jasiukaitį, gr. Aleksandrą Krugliakovą, gr. Mindaugą Lesnicką, gr. Darių Nenortą, gr. Aurimą Ryliškį, gr. Rolandą Rumina, gr. Astą Valantinaitę, gr. Arūną Zemenską, eil.

Marių Budrį, eil. Igorį Klemką, eil. Vidą Kontrimavičių, eil. Arminą Sakalauską, eil. Janę Stepanėnaitę, eil. Simą Sutkevičių;

medalio „Už tarptautines misijas“ ženklų:

srž. Rimą Budreiką, srž. Olegą Garejevą, srž. Romualdą Makoveckį.

Sausumos pajėgų vadas apdovanojo padėkos raštu:

kpt. Saulių Ivanauską.

Laipsniai

Suteiktas aukštesnis laipsnis:
majoro
kpt. Gediminui Latviui.

Svečiuose rinktinėje

**Eglė BAGDANAČIŪTĖ
Lauryna MAKŠTUTYTĖ**

Alytaus Dzūkijos vidurinės mokyklos moksleivės

Alytaus Dzūkijos vidurinės mokyklos 10-12 klasių mokiniai spalio 10 dieną praleido Dainavos savanorių rinktinėje, įsikūrusioje miesto pakraštyje. Turėjome puikią progą susipažinti su karių gyvenimu, buitimi, aplinka, pamatyti savo akimis, ką veikia savanoriai. Taip pat sužinojome, kad atkurta Lietuvos kariuomenė šiemet mini 90-metį. Vos tik įžengę į karinę teritoriją, buvome surikiuoti kaip tikri kariai ir nors mūsų gretose tyliai skambėjo juokas, išdavęs, jog nesame pratę prie tokių rikiuočių, paklusniai vykdėme komandas: „deši - NĖNI!“, „kai - RĖNI!“, „ap - LINK!“.

Pirmasis dalykas, kurį turėjome perprasti - kareiviškos lovos klojimas. Buvo ir įdomu, ir linksma, o nuotaikas kėlė šmaikštūs būrio vado žodžiai, skirti būsimiems ka-

riams, bandžiusiems gelbėti „kelbloje“ situacijoje.

Lankėmės rinktinės pristatymo palapinėje, kur 102 kuopos karys savanoris gr. Vytautas Liesionis (o civiliam gyvenime – Vytauto Didžiojo universiteto Ekonomikos ir vadybos fakulteto prodekanas, Vadybos katedros docentas, mokslų daktaras) aiškino, kad įstodami į savanorių pajėgas galime atlikti pareigą savo Tėvynei, sustiprėti tiek fiziškai, tiek dvasiškai, išbandyti save. Likome nustebinti šio kario savanorio įtikinamais ir nebanaliais žodžiais, puikiais argumentais.

Turėjome galimybę išmėginti maskavimosi meną, paliesti tikrą kareivišką ginklą, susipažinti su karių amunicija, ryšių priemonėmis, stebėjome karių savignyos elementų parodomąją programą.

Vėliau dalyvavome karinėje estafetėje, kur galėjome parodyti tai, ką išmokome būdami kariniame dalinyje. Geriausios komandos buvo apdovanotos diplomais bei suvenyrais.

Kareiviška kosmetika.

30 centimetrų po karo

Grandinai Edvinas Pakutka, Ignas Andziukevičius, Raimundas Brazys ir kpt. Arūnas Janušonis.

Psk. Eglendo Višinsko nuotrauka

Ats. ltn. dr. Vidmantas KUPREVIČIUS

Didžiosios Kovos rinktinė

Spalio 15 d. Juozo Vitkaus – Kazimieraičio inžinerijos bataliono išminavimo kuopos ištisinio išminavimo būrys pakvietė žiniasklaidos darbuotojus į Karpiejų kaimą Vilkaviškio rajone, nes baigė pirmąją praktinio kovinio rengimo dalį: išvalė kone 17 ha plotą ir sunaikino 58 SSU (5 Vermachto prieštankinės minas T-24, 40 – 81 mm minosvaidžio miną, 13 – 75 mm artilerijos sviedinių etc), o būrys jau žvalgo įnirtingų II pasaulinio karo mūšių plotą ties Patunkiškių kaimu.

Tokias žinias pranešė bataliono vadas plk. ltn. Rimantas Černiauskas bei būrio vadas kpt. Arūnas Janušonis. Pridursiu, jog pastarajame dalinyje tarnauja penki kariai, savo tarnybą pradėję Savanorių pajėgose (kaip ir bataliono vyriausiasis puskarininkis Eglendas Višinskas). Po trumpo ir aiškaus instruktažo, juostomis pažymėtu taku mus nuvedė į būsimą sprogimvietę. Ten – ne tik ryškiai pažymėtos sunaikinimų SSU vietos, bet ir nepavojingi radiniai, kurie pasak kpt. A. Janušonio, galėtų papildyti Vytauto Didžiojo karo muziejaus ekspoziciją: pora sunkiojo buldozerio storų vikšro narelių, kurių vienas sveikas, o kitas – gerokai sulamdytas, kai čia po karo dirbęs traktorininkas užvažiavo ant minos. Šalia guli, greičiausiai korozijos suardytos minos detalės, o sprogstamosios medžiagos nebelikę. Už penketo metrų, šalia medžių kelmų „prismaigstytos“ pelkėjančios balos,

kurią teks sausinti, kad būtų galima patikrinti, guli keliolika minosvaidžių bei artilerijos sviedinių. Pastarieji bus naikinami irgi čia pat. Šiek tiek arčiau, prie aukšto baltakamienio beržo žiojėja dvi 30 cm gylio duobelės, kuriose matyti T-24, per vieną miną nusliuogusi beržo šaknis. Keistas jausmas žvelgti į tuos jau nebeišminuojamus, tik naikinamus įtaisus: nebaugu, nes veda profesionalas, tačiau ... Kai per karą minas čia dėjo, tai gulėjo jos ant lygaus kieto grunto pačiame paviršiuje, tik paslėptos plonu velėnos sluoksniu. Beje, ant minos anuomet užvažiavęs traktorininkas liko gyvas, tačiau po 10 metų kapinėse pjaudamas šaką krito staciai į antkapį ir užsimušė. Dar ne vieno žmogaus pasakota, jog sprogmenų, kartais randama net duobę kapui kasant, pūdytą plėšiant, o kolchozų laikais minosvaidžio (ar kitokie) sviediniai kartu su renkamais laukų akmenimis buvo sviedžiami į tą pačią priekabą. Net ant aukštumėlės, kur laukiame sprogimų, saugiai pasitraukę pora kilometrų, sako, po šlaito nuošliauža aviacinė bomba besanti. Visai gali būti, nes kitoje, kiek žemesnėje, kalvelėje – buvusios vadavietės bunkerio ir tranšėjos pėdsakai. Gražiškių krašto žmonės, regis, jau apsipratę su po žeme glūdinčiu pavojum, nes seniūnė tikina, jog kiekvienas save gerbiąs kaimas turi „užkasę“ arba „paskandinę“ bent po vieną tanką ar lėktuvą.

Būrio vadui raportuojama, kad sprogdinimui pasirengta, bataliono vadas duoda leidimą, ir - „Ugnis!“ Tolumoje į padanges ištyška žemės, vėliau išgirstame trenksmą, ir len-

gvas rudens vėjas neša į rytus lėtai besisklaidantį dulkių debesį. Kol išminuotojai tikrina sprogimvietę ir rengiasi antram sprogmenų sunaikinimui, kpt. A. Janušonis susitaria su mokyklos direktore, kad apsilankys mokykloje ir papasakos mokiniams, kas dėjosi jų krašte karo metu. Antrasis sprogimas duslesnis: naikinami užtaisai labiau skeveldriški, todėl nukreiptą sprogimą sugeria žemė. Patikrinus, kaip sprogo, mašinų vora grįžta į išminuotojų stovyklą. Kalbinu ketvertą išminuotojų, kurie atėjo į šį būrį iš Savanorių pajėgų. Vyrai šypsosi: viskas gerai, o būrys – kaip reikia. Išminuotojai gyvena ir dirba įprastu režimu. Tačiau yra ir naujovė – ant stiebo vėjas plaiksto būrio emblema, kurioje pavaizduotas lietuviškas šernas priekine koja primyges išritintą, na, kokį 120 mm minosvaidžio sviedinį (kpt. A. Janušonis prisipažino, jog apie emblemą mintį „audęs“ nuo 1992-ųjų). Kuo vardu tas rausius? Nepaklausiau, o ištisinio išminavimo būrys sėkmingai baigė pirmąjį kovinio rengimo etapą. Tegul vyrus lydi sėkmė ir kitus devynis sezonus!

Būrio kariai kartais pasako, jog baigią kariauti II pasaulinį (manau, tiesa, juk daugiausia šio karo minų verčia į nepavojingas dulkes). Taip jau sutapo, kad būriui darbuojantis paprūsėję, visuomenė minėjo Mažosios Lietuvos genocido dieną. Nuo 1944 m. spalio 16 d. sovietų kariuomenė baltų žemėse vykdė etninį valymą, mirčiai pasmerkdamis tūkstančius Mažosios Lietuvos žmonių.

**Sugrįžo
KFOR-18 būrys**

Kpt. Jolanta ŠALTENIENĖ

Didžiosios Kovos rinktinė

Š. m. balandžio 4 d. į taikos rėmimo operaciją Kosove išvyko KFOR-18 būrys, suformuotas iš Didžiosios Kovos rinktinės savanorių. Kariai sugrįžo jau iš nepriklausomos Kosovo respublikos.

Spalio 17 d. Gedimino štabo bataliono rikiuotės aikštėje įvyko iškilminga būrio karių sutikimo ceremonija, kurioje dalyvavo kra-

to apsaugos ministras Juozas Olekas, Sausumos pajėgų vadas brg. gen. Vytautas Žukas, KASP vadas plk. Antanas Plieskis, Didžiosios Kovos rinktinės vadas plk. ltn. Gediminas Macijauskas, kitų rinktinių bei batalionų vadai, karių artimieji iš Kupiškio, Vilniaus, Varėnos, Utenos, Šalčininkų, Anykščių, Ignalinos, Kėdainių, Visagino, Vievio.

Spalio viduryje KFOR-18 būrį Kosove pakeitė Dariaus ir Girėno rinktinės būrys KFOR-19.

KFOR-18 būrys.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

Mūsų pajėgų žmonės

**Kuopoje – seržantas,
klube – prezidentas****Gr. Viliaus DŽIAVEČKA**

„Savanas“ korespondentas

Srž. Mindaugas Jankūnas, 204 kuopos skyriaus vadas, Dariaus ir Girėno rinktinėje tarnauja nuo 1994 metų. Jaunas vyras, tačiau pagal iš tarnautus pajėgose metus – veteranas.

- Kaune net ir po įvairiausių reorganizacijų savanoriai gyvuos, čia iki šiol ateina tarnauti gerai motyvuotas jaunimas, - sako seržantas.

Mindaugas nuo pat vaikystės svajėjo tarnauti Lietuvos kariuomenėje, todėl vos sulaukęs šešiolikos metų, nuėjo į SKAT kuopą, kur jau tarnavo amžiumi vyresnis pusbrolis. Vaikystėje, kaip ir dauguma vaikų, sportavo, lankė baseiną, žaidė tinklinį, treniravosi, todėl fizinių krūvių nesibaimino, atvirksčiai, norėjo patirti naujų išbandymų. Tapus savano-

riu, vaikystės svajonė, anot Mindaugo, virto tikrove, palaipsniui peraugusia į gyvenimo būdą: „Per keturiolika tarnybos metų mano gyvenime daug kas keitėsi, nepasikeitė tik viena – toliau tarnauju Savanorių pajėgose.“ Kauno kolegijoje įgijo aukštąjį išsilavinimą, tapo rinkodaros vadybininku, bet didžiąją savo laiko dalį atiduoda tarnybai savanorių kuopoje, nepraleidžia nei vienerių pratybų, budi dalinyje, yra savanorių klubo „Kalavijas“ prezidentas.

Prisimindamas tarnybos pradžią, savanoris džiaugiasi, kad jam labai pasisekė: 1997 metais papuolė į pirmąją ir vienintelę grupę, kuomet eilinius karius savanorius siuntė mokyti į Puskarininkų mokyklą. Ten per tris mėnesius baigė pirmąją pakopą ir grįžo į kuopą, kur iki 2000 m. tarnavo grandiniu, kol... nesugalvojo išeiti į privalomąją tarnybą. Rink-

tinėje tokio savanorio sprendimo nesuprato, kuopos vadas net išleisti nenorėjo. Bazinį kario kursą Mindaugas baigė Mokomajame pulke, o likusius devynis mėnesius praleido ten pat, tarnaudamas štabo kuopoje. Pasak seržanto, pulke jam patiko, tačiau, ten nepamatė nieko naujo, juk visur ta pati kariuomenė.

Savanoris suskaičiavo kiek per tarnybos laiką visokių taktikų ir sistemų teko mokytis. Štai tarnybos savanorių kuopoje pradžioje dar spėjo pasimokyti senos sovietinės pėstininkų taktikos, Puskarininkų mokykloje mokėsi pagal amerikiečių pavyzdį, grįžus į savanorius – prasidėjo daniškos taktikos era, o Mokomajame pulke bazinis kursas buvo parengtas pagal britų pavyzdį... Štai kokia įdomi puokštė. Nepaisant to, nebuvo laiko blaškytis, reikėjo dirbti su kariais. Beveik visą laiką tarnavęs vadovaujančiose pareigose, skyriaus, o vėliau ir būrio vadu, seržantas puikiai prisimena tuo laikus, kai dar nebuvo kuopos vado pavadootojo etato, ir jam tekdavo nemažai padirbėti, padėti vadui rengtis pratyboms, taip pat užsiiminėti įvairiais organizaciniais reikalais. Savanorių būrių vadais pradėjus skirti atsargos leitenantus, Mindaugas ir vėl gražintas į skyriaus vadus. Seržantas ambicingas: „Turiu užsibrėžęs tikslą – Karo akademijoje baigti rezervo vadų kursą, o tada jau būsiu ramus ir galėsiu oriai išeiti į atsargą. Man Savanorių pajėgos labai brangios, todėl noriu tarnauti toliau, į profesinę tarnybą jau tarsi ir per vėlu. Esu apdovanotas dviem medaliais „Už pavyzdingą kario savanorio tarnybą.“ Už penkerius ir dešimtį metų, belieka sulaukti penkiolikos...

Srž. Valdas Beniulis.

Autoriaus nuotrauka

**Į misiją išvyko
jau trečiąjį kartą****Gr. Vilius DŽIAVEČKA**

„Savanas“ korespondentas

Srž. Valdas Beniulis Žemaičių rinktinės 303 kuopos savanoriu tapo prieš dešimt metų.

- Kartą mūsų mokykloje lankėsi Plungės kuopos kariai. Aš susidomėjau jų pasakojimais ir panorau tapti savanoriu. Nuėjau ir štai tebetarnauju, - sako mažakalbis žemaitis. Jis pirmasis savanoris visose pajėgose į tarptautinę misiją išvykstantis jau trečiąjį kartą. Seržantas 2004–2005 m. tarnavo KFOR–11, 2005–2006 – PAG–2 vienetuose, abu kartus pėstininkų būriuose, o dabar į misiją išvyksta vairuotoju PAG–8 mobiliojoje ryšio ir stebėjimo grupėje.

Misijomis savanorių pirmąjį kartą sudomino draugai, tarnavę devintojoje KFOR pamainoje:

- Prisiklausiau jų pasakojimų apie Balkanus ir pats panorau ten išvykti. Grįžęs iš Kosovo,

nusprendžiau nedaryti ilgos pertraukos su tomis misijomis, kad neapsigalvočiau ir neaptingčiau. Vėl magėjo kažką rimto nuveikti, toliau išvažiuoti, o tuomet kaip tik rinko pirmąjį savanorių būrį į PAG–2 apsaugą, tokios progos negalėjau praleisti. Dabar noriu pabandyti kitoje srityje, mobiliosios grupės sudėtyje. Patruluoti po tolimiausias Goro provincijos vietas, manau, yra įdomiausia. Kai pirmą kartą buvau Afganistane, padėtis regione buvo stabili, žiema nešalta, sniegas – tik aukščiau kalnuose. Išlikę prisiminimai iš antrosios misijos tikrai geri, tiesa, buvo daug darbo, o mūsų – apsaugos būrio karių tik keletas skyrių. Dar tada, išsinekęs su mūsiškiais žvalgiais, išgirdau, kaip toli po provinciją jie važinėja, kiek daug vietovių pamato. Tuomet pradėjau galvoti, kaip įdomu būtų į Gorą kitą kartą išvažiuoti su MRSG ir visus sunkumus patirti savo kailiu. Dabar svajonė pildosi.

Srž. Mindaugas Jankūnas.

J.psk. Linos Ambrozevičiūtės nuotrauka

Lietuviai pratybose „Krištolinis erelis 2008“**Kpt. Darius BAUŠYS**

KASP štabas

Rugsėjo 18-26 dienomis Vildflekeno (Vokietija) vyko Daugianacionalinio Šiaurės rytų korpuso (MNCNE) štabo mokymai „Krištolinis erelis 2008“. Jose dalyvavo daugiau nei 1000 karių iš 18 šalių. Be šio štabo tarnaujančių 3 lietuvių, taip pat dalyvavo kpt. Darius Baušys iš KASP štabo, vyr. lt. Giedrius Krasauskas iš Karo

policijos, mjr. Ramūnas Prancus iš Lietuvos karo akademijos ir kpt. Liudas Bogužas iš Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono. Šių pratybų tikslas buvo pagal taikos rėmimo operacijų scenarijų treniruoti priskirtą MNC NE korpusui brigadų štabus. MNC NE korpusui yra priskirtos 1-oji Latvijos, 1-oji Estijos, 7-oji Lenkijos ir 37-oji Vokietijos brigados.

Pratybos vyko Vokietijos kariuomenės karinių operacijų modeliavimo centre, turinčiame sąlygas kompiuteriniais treniruokliais (SIMOF, KORA/OA ir SIRA) treniruoti štabus nuo taktinio iki operacinio lygmens. Galima ne tik imituoti doktrininės bei nedoktrininės operacijas, bet ir modeliuoti visų kariuomenės rūšių veiksmus. Tai leidžia sudaryti panašias sąlygas ir veiksmus, kurie vykdomi

Irake ar Afganistane. Mokymų tikslas buvo atlikti priskirtų brigadų štabų operacijų planavimo ir procedūrų mokymus, siekiant išnaudoti padalinių galimybes bei padidinti jų efektyvumą. Brigadų štabai pagal gautus įsakymus turėjo ne tik susiplanuoti ir vykdyti taikos įvedimo operacijas, bet ir reaguoti į kasdienes iššūkius misijų rajone – improvizuotus sprogstamųjų užtaisų sprogius, savivudžių išpuolius, apšaudymus tiesiogine ir netiesiogine ugnimi, demonstracijas, karių pagrobimus, stichines, ekologines nelaimes ir kitus incidentus.

Šių pratybų metu panaudota MNC NE štabo patirtis, įgyta vykdam ISAF štabo misiją Afganistane 2007 metais: suformuotas jungtinis operacijų valdymo centras, adaptuotos visos procedūros

bei priemonės reikalingos operacijų valdymui.

Vildflekeno karinių operacijų modeliavimo centras, esantis šiaurės rytų Bavarijoje, buvo įkurtas 1936 metais ir naudotas SS dalinių rengimui. Antrojo pasaulinio karo metais šioje teritorijoje veikė karinė gamykla, kurioje, prižiūrint SS, dirbo daugiau nei 4000 darbininkų iš Lenkijos, Prancūzijos ir kitų okupuotų šalių. Kalnuotoje vietoje, apsuptas tankių miškų, centras nebuvo aptiktas ir subombarduotas per visą karą, tik 1945 metų balandžio 6-ąją dieną JAV 3-oji armija užėmė teritoriją ir išlaisvino darbininkus. Vildflekeno kareivinės šešeriems metams tapo perkeltųjų asmenų stovykla, kurioje gyveno daugiau nei 20 000 perkeltųjų asmenų, daugiausia lenkų. 1951 metais

JAV vėl perėmė karinės teritorijos kontrolę ir išlaikė iki 1994 metų. Per tuos metus Vildflekeno treniravosi apie 4,5 milijono JAV ir NATO karių. 1994 metais centras sugrąžintas vokiečiams, tačiau ir toliau sėkmingai naudojamas NATO pajėgų mokymui.

Daugianacionalinis Šiaurės rytų korpusas (MNC NE) įkurtas 1998 metais, siekiant padėti Lenkijai integruotis į NATO. Korpuso štabas yra Ščečine. NATO turi 7 aukštos parengties (15-30 dienų parengtis) ir 2 žemos parengties (91-180 dienų parengtis) štabus, iš kurių vienas yra būtent MNC NE. Jame tarnauja 10 šalių atstovai, daugiausia lenkai, vokiečiai ir danai. 2007 metais MNC NE štabo pagrindu suformuotas ISAF štabas, vykdamis misiją Afganistane. Planuojama, kad 2010 m. ISAF štabas vėl bus formuojamas MNC NE štabo pagrindu.

Mūsų kuopos

Pasvalio ir Biržų savanoriai Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**

„Savanas“ redaktorius

Pasvalio ir Biržų rajonai – tai buvusi nepriklausomos Lietuvos Biržų apskritis. Sovietinių okupantų režimas apskritis likvidavo, o jų vie-

Vyr. srž. **Saulius Vaičiūnas**.

toje pristeigė daugybę rajonų, kad žmonėms būtų blogiau. Visi keliai valsčiuje vedė į valsčiaus centrą, iš valsčių – į apskrities centrą, be to valsčiuose jau buvo susiformavusios savitos bendruomenės, todėl: viską išdraskyti, sukarchyti, suskaldyti. Rajonus tai stambino, tai smulkino, buvusioje Biržų apskrityje atsirado net keturi rajonai, vėliau du – Vabalninko ir Joniškėlio – likvidavo, liko Biržų ir Pasvalio. Jie ir šiandien tebeegzistuoja, nes per du nepriklausomybės dešimtmečius taip ir nesugebėta atkurti apskričių ir valsčių. Pagrindinė priežastis – kur pasidės tūkstančiai valdininkų? Juk pavėrsk Pasvalį valsčiumi, tai ten pakaktų valsčiaus viršaičio, miesto burmistro ir kelių dirbti norinčių specialistų, o ką ponams, algas gaunantiems ne už realų darbą, bet už sėdėjimą kontorose, veikti? Žmonių Lietuvoje katastrofiškai mažėja, o valdininkų – daugėja.

Karių savanorių buvusioje Biržų apskrityje (Pasvalio ir Biržų rajonuose) šiuo metu tėra viena kuopa – 508-oji, įsikūrusi Pasvalyje. O juk dar visai neseniai Pasvalys turėjo batalioną, veikė kuopos ne tik Pasvalyje, bet ir Saločiuose. Pirmąją kuopą Pasvalyje 1991 m. subūrė Sigitas Pranskūnas (dabar atsargos kapitonas). Tuometinė rajono val-

džia suteikė patalpas: viename kambaryje savanoriai, o už sienos – „revoliucijos riteriai“, Pasvalio KGB. Gal manė, kad žmonės išsiąs, neis, o ir kagėbistai galės lengviau sekti. Sekti tai jie sekė, sąrašus sudarinėjo, bet žmonės vis tiek ėjo. Ėjo, nes savanorystės idėja Lietuvoje turi senas tradicijas, atsiradusias tikrai ne 1990-aisiais. Šiomet pažymime Lietuvos kariuomenės 90-metį, todėl verta prisiminti. Jau vien todėl, kad tauta, praradusi atmintį, praranda ir ateitį.

Pirmieji savanoriai Šiaurės Lietuvoje – partizanai, pradėję burtis jau 1918 m. pabaigoje. O būrėsi jie todėl, kad būtent Šiaurės Lietuvoje labiausiai siautėjo banditų gaujos, plėšusios, žudžiusios žmones, deginusios ūkininkų sodybas. Tai – rusų karo belaisviai, pabėgę ar paleisti iš Vokietijos ir traukę į Rusiją tiesiausiu keliu per Žemaitiją, Panevėžį, Biržų apskritis. Pamatę, kad Lietuvoje žmonės ramūs, gyvena neblogai, čia ir sustodavo. Belaisvių gaujas iškart papildė carų valdžios Lietuvoje apgyvendinti rusai kolonistai (žmonių vadinti burliokais, arkliavagiais) ir kriminaliniai elementai. Štai prieš juos ir būrėsi partizanai. Banditizmą labai palaikė vadinamoji Lietuvos komunistų partija. Vincas Kapsukas aiškino, kad tai ne banditizmas, o klasių kova ir jiems atėjus, tie „kovotojai“ įsilies į Raudonosios armijos gretas. Taip ir atsitiko. Šiauliuose iš nusikaltėlių buvo suformuotas vadinamasis „Žemaičių pulkas“. Vadovavo jam caro praporščikas Feliksas Baltušis, kuris po dviejų dešimtmečių, jau būdamas rusų generolu, Oriolo pusnyuose paklojo 16-ąją diviziją. Nelaimėlis su generolo kelnėmis ir praporščiko galva. Dėl Aleksejevkos katastrofos mums nei šilta, nei šalta, tik gaila beprasmiškai žuvusių lietuvių, kurių toje „lietuviškoje“ divizijoje šiek tiek, labai nedaug, buvo.

Vokiečiai Žemaičių pulką smarkiai apkūlė ir jis nešė kūdašius į Rusiją. Atbėgo iki Joniškėlio, o čia – partizanai. Jie tą „pulką“ nuginklavo ir: rusai, bėkit į Rusiją, o lietuviai – namo. „Pul-

508 kuopos vadas kpt. **Kęstutis Jančys**.

ko“ nebeliko. Rinkūnuose, ginant vietas gyventojus nuo plėšikaujančių bolševikų, žuvo Aleksandras Vainauskas, pirmasis partizanas, paguldęs galvą už Lietuvos laisvę. 1920 m. partizanų batalionas pertvarkytas į 9-ąjį Vytenio pėstininkų pulką.

Antrosios sovietų okupacijos metais šiame krašte, kaip ir visoje Lietuvoje, stipriai reikėsi partizaninis judėjimas. Iš Pasvalio valsčiaus kilęs rašytojas Bro-

Gr. **Andrius Šležas**.

nius Krivickas, partizanų kapitonas, žuvo 1952 m. Raguvos miške. Kitas rašytojas, studijos apie V. Mykolaičio-Putino lyriką autorius, išėjęs partizanauti ir žuvęs 1945 m. vasarą, Mamertas Indriliūnas – biržietis.

Tokia yra praeitis, kuri mums svarbi, o kaip gyvuoja šio krašto savanoriai šiandien? 508-osios pėstininkų kuopos vadas kpt. Kęstutis Jančys sako, kad maždaug

pusė kuopos karių – iš Pasvalio rajono, kita pusė – iš Biržų. Pats vadas – panevėžietis. Baigus Karo akademiją teko patarnauti ir Vyčio rinktinėje, ir Klaipėdoje, kol galiausiai atsidūrė Vilniuje, Juozo Lukšos VMC, vėliau – KASP štabe. Kai tik atsirado galimybė sugrįžti į savąją rinktinę, nedvejodamas taip ir padarė.

Daugelis kuopos savanorių gyvena kaimuose. Vieni ūkininkauja, kiti kitokiais darbais verčiasi, todėl ir lankomumas priklauso nuo sezono, svyruoja nuo 40 iki 70 procentų. Kai kaime darbymėtis, sušaukti nelengva. „Turime rimtų ūkininkų, – džiaugiasi kuopos vadas. – Štai gr. Ignas Simonavičius su broliais net 400 hektarų dirba, tačiau jis kaip tik yra vienas aktyviausių savanorių, uoliai lanko užsiėmimus, yra šaudymo komandos narys, jokių problemų“.

Žmonių kaita kuopoje stabilizavosi. Jau ne kartą kalbėta ir rašyta, jog ne visi jauni karininkai sugeba sėkmingai įsilieti į Savanorių pajėgas. Tokia problema buvo ir Pasvalio kuopoje, kai vieną karininką atsiuntė vado pavaduotoju. Susirenka savanoriai šeštadienį į kuopavietę, o pavaduotojas nepatenkintas: „Nebūtumėt atėję, važiuočiau namo...“ Kaip šauksi, taip ir atsilieps – savanoriai pradėjo išsidinėti. Dabar, kai aną pavaduotoją pakeitė vyr. lt. Donatas Bačiulis, šių kraštų žmogus, išėjusieji vėl sugrįžta.

Iš senųjų savanorių, atėjusių dar 1991 m., dalyvavusių Sausio įvykiuose, telikęs vienas vyr. srž. Kęstutis Krasauskas. Yra kuopos branduolys – aktyvūs savanoriai, kuriais daugiausia ir remiamasi. Reikia ir patalpas paremontuoti, ir transportą, ir įvairiuose renginiuose dalyvauti. Vyresnieji seržantai Vaidas Šiaučiulis ir Svaigenis Gelažius, gr. Andrius Šležas, gr. Dalius Davidonis, gr. Aušra Kiznytė, srž. Darius Genys, gr. Vilius Gatautis, Laimis Stipinas – savanoriai, kurie, pakviesti atvykti į kuopą, niekada neatsisakys, neatsikabinės. Reikia, tai reikia.

Intendantas vyr. srž. Saulius Vaičiūnas sako: „Su jaunimu dabar nelengva. Matyti, kaip žmonės keičiasi, darosi piktesni, įžulesni. O gal aš klystu...“ Kad ne. Blogis, egzistavęs sovietmečiu,

liko, gyvas ir šiandien, o iš Vakarų mes pasiėmėme ne gerus dalykus, kurių ten, be abejonės, yra, bet pirmiausia visą purvą – žiaurumą, amoralumą, norą bet kokiais būdais pralobti. Konfucijus dar prieš 2500 metų sakė, kad „jeigu prieš 5 metų valstybę valdytų vien geradariai žmonės, jie pajęgtų pakeisti net pačius pikčiausius piktadarius, ir mes galėtume panaikinti mirties bausmę“. Mirties bausmė panaikinta, bet kur tie geradariai? Į valdžią dažniau veržiasi siekiantys pralobti, o ne gerus darbus daryti.

Vyr. srž. S. Vaičiūnas: „Transportą valdo rinktinės ŠAK. Yra kuopų, neturinčių mašinų, o mums priskirtos – Pasvalyje, nes mums taip geriau. Ne naujos, suprantama, bet pasiremontuojame ir riedame. Gero intendanto savybės? Atsakomybės jausmas, mokėjimas su žmonėmis dirbti, na ir ūkiškam reikia būti. Eina kuopa į mokymus, aš, su visu ūkiu iš paskos. Savanoris turi būti ir aprenngtas, ir pavalgęs, ir atsigėręs, bet svarbiausia, kai matai, kad jis stengiasi, neabejingas. Yra visokių“.

Kuopa dalyvauja įvairiuose renginiuose, niekada neatsisako padėti šauliams, skautams, mielai lankosi mokyklose. Savanorių tarnyba susidomi ne tik moksleiviai, bet ir mokytojai. Šaudymo

Gr. **Dalius Davidonis**.

treneris iš Biržų Raimondas Briedis, atsargos leitenantas, skinantis pergales įvairiose šaudymo varžybose, vienas iš kuopos senbuvų. Savanorė Vaida Šeškienė iš Joniškėlio taip pat mokytoja.

Jaunimas baigia mokyklas ir išvažiuoja į didžiuosius miestus mokytis, dirbti, nes Pasvalyje su darbais prastai. Vasarą daug traukia uždarbiauti į užsienį ir, deja, į tėvynę sugrįžta anaipol ne visi. Kpt. K. Jančys ypač džiaugiasi tais, kurie ir išvykę iš gimtinės pasilieka kuopos savanoriais, parvažiuoja į užsiėmimus, pratybas. Štai eil. Eglė Šiaučiulytė studijuoja Vilniuje, bet pasiliko tarnauti Pasvalio kuopoje. Eil. Andrius Žvironas baigė magistrantūrą, tačiau nutraukti tarnybos neketina, atvirksčiai, norėtų pasimokyti ir gauti atsargos karininko laipsnį.

Tokie žmonės kuopai labai reikalingi. Bet turbūt ir jiems kuopa reikalinga.

Kuopa mokymuose.

Vrš. **Eugenijaus Žygaičio** nuotraukos

Žvalgų varžybos Latvijoje

Vyčio rinktinės žvalgai.

Vyr. ltn. Gintaras PASPIRGĖLIS

Vyčio rinktinė

Rugsėjo mėnesį Latvijoje, Ventspilio rajone, vyko 16-osios tarptautinės žvalgybos patrulio varžybos „Zemessardzes patrula 2008“, kurias organizavo „Zemessardzės“ sporto klubas ir 46 zemsargių pėstininkų batalionas. Varžybose dalyvavo 28 Latvijos „Zemessardzės“ komandos, 2 Danijos savanorių komandos, 2 Olandijos kariuomenės, 1 Estijos ir 2 Lietuvos komandos. Kiekvieną komandą sudarė 4 kariai. Jau treči metai iš eilės Lietuvai atstovavo Vyčio rinktinė, bet šiemet pirmą kartą teko pasiųsti dvi komandas – mišrią (2 merginos ir 2 vyrai) ir vyrų. Mišrioje komandoje buvo vyr. ltn. Valerijus Gruodis, gr. Gediminas Jonuškis, gr. Rima Jodenukytė ir gr. Ingrida Noreikytė, o vyrų – vyr. ltn. Gintaras Paspirgėlis, j. srž. Marius Merkelis, j. srž. Eitaras Laurutis ir gr. Saulius Janisėlis. Varžybos vyko latvių miestelio Užavos apylinkėse, buvusio sovietinio poligono teritorijoje.

Stovyklavietė – nedidelis palapinių miestelis, kuriame ir apgy-

vendinti varžybų dalyviai, įsikūrė pačioje Užavoje. Vos užsiregistravusios komandos gavo kovinį įsakymą – patrulio varžybų legendą ir ginklus – automatinius šautuvus AK-47 ir AK-4MT ir numerius. Lietuvos vyrų komandai teko 15 numeris, o mišriai – 22. Varžybų dalyviai išsiaiškino gautą užduotį ir iškart pradėjo tvarkytis patruliui reikalingą ekipuotę. Varžybų nuostatuose buvo pateiktas sąrašas daiktų, kuriuos privalėjo turėti kariai, be to kiekvieno komandos nario kuprinė turėjo svėrti ne mažiau kaip 10 kg, todėl kariams iškilo dilema – ką be reikalaujamų daiktų dar dėti į kuprinę, nes, išėjus iš stovyklos, viską, ką pasiimi su savimi, turėsi ir nešti visą trasą. Žinojome, kad nakvoti teks miške, po atviru dangumi.

Pirmoji varžybų užduotis – naktinis šaudymas. Nuo 20 val., kas valandą, po 10 komandų autobusu iš Užavos miestelio buvo nuvežtos prie 46 zemsargių pėstininkų bataliono, šalia kurio esančioje šaudykloje ir teko šaudyti. Visiškai sutemus pirmosios komandos pradėjo varžybas. Teko šaudyti į 100 m atstumu pastatytus taikinius automatiniais šautuvais AK-4MT. Kiekvienas ko-

mandos narys gavo po 10 šovinių ir per laiką, kai taikiniai apšvietti, turėjo šaudyti į jam skirtą taikinį. Šaudyti baigėme vidurnaktį ir iki 5.30 val. galėjome ilsėtis. Kariai sulindo į miegmaišius ir miške praleido gana šaltą naktį.

Nuo 5.30 val. varžybose „Zemessardzes patrula 2008“ dalyvaujančios komandos išėjo į

trasą. Intervalas – 5 min. Vyčio rinktinės vyrų komanda startavo 6.35 val., o mišri komanda – 7.05. Starto vietoje – kuprinių svėrimas, kuris bet kurioje trasos vietoje galėjo būti pakartotas. Po to komandos suskirstomos poromis ir atlieka pirmąsias užduotis – viena pora turi atpažinti, kokios šalies kariai, techni-

ka ar ginkluotė jiems rodoma, kita – žemėlapyje pažymėtus taškus turi rasti tos vietovės aerofotonuotraukoje. Įveikus šias užduotis, komandai duodamas informacinis lapas apie Latvijos respubliką, su informacija, kurią kariai turi įsiminti bei kito taško koordinatės. Pasirengimui skiriamos dvi minutės.

Komandos turėjo įveikti 17 skirtingų užduočių, pareikalavusių ne tik gero karių fizinio pasirengimo, bet ir sumanumo, loginio mąstymo. Užduotys buvo išdėstytos 25 km ilgio trasos kontroliniuose punktuose. Varžybų dalyviai turėjo atpažinti karinę techniką, ginklus, minas, šalių vėliavas, parodyti savo įgūdžius ir žinias suteikiant pirmąją medicinos pagalbą sužeistajam, surinkant ginklus ir pan. O kontroliniuose punktuose dar laukė ir įvairūs testai, taip pat buvo tikrinamas karių, atliekančių vieną ar kitą užduotį, pastabumas. Dar reikėjo įveikti kliūčių ruožą ir šaudyti pistoletais.

Lituviai trasoje užtruko šiek tiek ilgiau nei 12 valandų ir pasiekė finišą. Varžybose dalyvavo 26 vyrų, 6 mišrios ir 2 moterų komandos. Kaip pasirodė Vyčio rinktinės savanoriai? Mūsų mišri komanda iškovojo II vietą. Vyrų komandų grupėje visus prizus susižėrė šeiminkai – latvių zemsargiai. Iš užsieniečių geriausiai pasirodė danai, užėmę 6 vietą, o mūsų šalis liko septinioliktą.

Varžybų uždarymo ir apdovanojimų ceremonija vyko Užavos miestelyje.

Varžyboms pasibaigus.

Pirmoji medicinos pagalba.

Mūsų mišri komanda užėmė II vietą.

Srž. Arūno Čižausko nuotraukos

Lietuvos kariuomenės 90-mečiui

9-ojo Vytenio pulko tragedija

1920 m., sulaužę taikos sutartį, lenkai vėl užpuolė Lietuvą. 9-ojo pulko kariai pasirengę vykti į frontą.

Adolfas SAGEVIČIUS

Kanada, Torontas

Mano gimtasis kaimas Stepnainai yra Vilkaviškio apskrityje ir valsčiuje. Užaugau didelėje šeimoje – 4 broliai ir 3 seserys. Visi mokėmės Stirniškių pradžios mokykloje, o vyriausiasis brolis Jonas dar ir Vilkaviškio Jono Basanavičiaus gimnazijoje. Baigęs gimnaziją brolis įstojo į Karo mokyklą, kurioje savo pavardę susilietuvino į Sagėną. Labai mėgo sportą, buvo geras bėgikas, Karo mokykloje 5 km patrulio žygyje užėmė pirmąją vietą ir gavo prezidento Antano Smetonos dovaną – laikrodį. Karo mokyklą Jonas baigė 1939 m. ir buvo paskirtas į 9-ąjį Vytenio pėstininkų pulką Marijampolėje kulkosvaidžių būrio vadu. Kartu Karo mokyklą baigė bei į tą patį pulką paskirtas ir geras brolio draugas j. ltn. Antanas Naikelis, taip pat kilimo iš mūsų krašto.

Aš taip pat tarnavau Vytenio pulke, tik šauktiniu kareiviu, tad ką čia pasakojau yra tikra, neišgalvota, savo akimis mačiau, galiu prisiekti.

1940 m. birželio 15 d. Rusija okupuoja Lietuvą. Mūsų pulkas, pagal iš anksto numatytus planus karo atvejui, palieka kareivines, užima pozicijas Marijampolė-Vilkaviškis-Kudirkos Naumiestis ir rengiasi kautynėms. Tačiau Antano Merkio vyriausybė ir nesirengė

gintis, o į mūsų pulką atsiuntė savus žmones, kurie pareikalavo sugrąžinti pulką į kareivines. Mūsų vadas gen. št. plk. Antanas Gausas pakluso gen. Vitkausko nurodymui, įsakė pulką surinkti į vieną vietą, truputį pailsėti ir grįžti į Marijampolę. Taip ir buvo padaryta. Pulkas žygiavo gražia rikiuote ir, kaip visada, su daina.

Buvo graži sekmadienio popietė, Marijampolės gatvės pilnos žmonių. Ypač daug buvo matyti žydų, kurie, sužinoję apie Lietuvos nelaimę, neslėpė džiaugsmo, žygiuojančius karius visai užgauliojo, tyčiojosi, galiausiai ėmė mėtyti pagalius ir akmenis. Kariai nekreipė dėmesio ir ramiai žygiavo toliau.

Kareivinėse pulko vadas įsakė nieko neišleisti iš kareivinių rajono, bet niekas ir nesiveržė, pavargę ir nusiminę kareiviai greitai nuėjo miegoti. Tačiau ne visi, du puskarininkiai slapta liuoktelėjo per tvorą ir patraukė į miestą, gal pas žmonas ar merginas, nežinau. Mieste juos sugavo žydai ir stipriai sumušė. Vienas pabėgo, o antram kliuvo kaip reikiant, greitoji pagalba jį nuvežė į ligoninę.

Pabėgęs puskarininkis grįžo į kareivines, prikėlė savo būrį, papasakojo, kas atsitiko ir į miestą išėjo jau visas būrys, duoti žydams į kailį. Kurie pasipainiojo po ranka, tie ir gavo. Kai kitą dieną buvo aišku, kad sumuštas puskarininkis

guli ligoninėje, naktį į miestą išėjo (suprantama, slapta, per tvorą) visa kuopa. Buvo išdužytos žydų krautivių vitrinos, ne vienam žydui išpertas kailis.

Kitą dieną vaizdas mieste buvo nelabai gražus, pats mačiau. Marijampolėje ėmė patruluoti iš Kauno iškviesti husarai, o pats pulkas paskubomis buvo iškeltas į Švenčionėlių poligoną.

Atėjo liepos mėnuo, prasidėjo mitingai. Pradžioje buvo bandyta padaryti bendrą mitingą su miestelio gyventojais, bet žmonės nėjo, tada nusprendė surengti mitingą tik kariams poligone. Į liepos 18 d. vykusį mitingą aš pavėlavau, todėl pradžios nemačiau. Kai atvykau, visi dar buvo savo vietose. Pulko politinis vadovas, kažkoks Kleiva, nežinia iš kur atsiradęs, panašus į valkatą ar vagį, pasiūlė pakelti rankas, kas už prisijungimą prie Sovietų Sąjungos. Vienas kitas pakėlė, bet iškart gavę per sprandą vėl nuleido, skaičiuoti nereikėjo. Kilo triukšmas. Pamačiau, kad politiniai vadovai bėga, o su jais kartu ir j. ltn. Vincas Rimas (Rurinkevičius, pavardę susilietuvino Karo mokykloje). Šitas Rimas buvo vienintelis karininkas pulke, iškart pradėjęs uoliai tarnauti okupantams, todėl kilus karui turėjo sprukti į Rusiją. Su jais ir grįžo jau Sovietinės armijos kapitonas. 1948 m. jis sugalvojo aplankyti seserį, gyvenusią Pilviškių valsčiuje, Būdviečių

J. ltn. Jonas Sagėnas.

kaime, dideliame, gražiam ūkyje. Sužinojo partizanai ir Pilviškių geležinkelio stotyje jį sugavo, išardė ir sušaudė. Tai atpildas už 33 Rimo išduotus pulko karius.

Pulke siautėjo ne tik politvadovas Kleiva, j. ltn. Rimas, bet ir toks žydelis, eilinis kareivis, pasijutęs didesniu viršininku ir už pulko vadą. Jo pavardė, rodos, Jacovskis ar Jasovskis. Liepos 23 d. buvo areštuoti visi karininkai, bet vėliau juos ėmė rūšiuoti. Kitą dieną atvyko gen. Vitkauskas ir „negeruosius“ šarvuotu traukiniu išvežė į Kauno kalėjimą. Kalėjime juos išlaikė iki 1941 m. vasario mėnesio, vėliau išvežė į Sibirą. Beveik visi ten ir žuvo. Grįžo psk. Juozas Žemaitis, gyvenęs Prienuo-

se, miręs 1998 m., turiu jo laišką. Mano brolis j. ltn. Jonas Sagėnas, jo draugas j. ltn. Antanas Naikelis taip pat atsidūrė Sibire ir ten žuvo. Apie brolio areštą man pasakė pulko maistininkas ltn. Bronius Lukšaitis.

9-ąjį Vytenio pėstininkų pulką okupantai likvidavo, o jo karius išskleidė po kitus dalinius, daug išvežė į Sibirą.

Redakcijos prierašas. 9-ajame Vytenio pėstininkų pulke politinis vadovas Jonas Kleiva, tamsus, bemokslis, su komunistais susipainiojęs tipelis, darbavosi neilgai, buvo pakeistas. Kas kita Eusejus Jacovskis, sovietų agentas nepriklausomoje Lietuvoje, pagarsėjęs savo žiaurumu ir neapykanta viskam, kas lietuviška. Jis siautėjo ne tik Vytenio pulke, bet ir lietuvių teritoriniame korpuse, o karo metais tapo SMERSŠ'o tardytoju 16-ojoje divizijoje. Jo dėka šimtai divizijos kareivių buvo sušaudyti arba atsidūrė drausmės batalionuose, koncentracijos stovyklose. Ypač Jacovskis neapkęntė buvusių Lietuvos kariuomenės karininkų ir liktinių, kurių divizijoje tarnavo kelios dešimtys. Jacovskis sukūrė bylas ir buvo represuoti papulkininkis Vladas Pioravičius, mjr. Liudas Tugaudis, mjr. Stasys Valiuškis ir kiti buvę Lietuvos karininkai, daug puskarininkų. Štai vienas pavyzdys. Informatoriams iškundus areštuojamas srž. Pranas Ignataitis ir Jacovskis iškart imasi darbo. Ignatavičius, bet susilietuvinęs pavarde į Ignataitį, vadinas, nacionalistas. Tarnavęs karo aviacijoje liktiniu puskarininkiu, lakūnas. Viskas aišku. Jacovskis su savo sėbrais SMERSŠ'o bunkeryje, iš kurio jokie garsai išorę neprasisverbia, rimtai „patardo“ porą naktų ir leisgvis seržantas pasirašo Jacovskio rusiškai surašytą protokolą: taip, jis, Ignataitis, tūkstančius kilometrų į Rusiją tik todėl ir bėgęs, kad atsidurtų Raudonojoje armijoje, pagrobtų lėktuvą, perskristų fronto liniją ir nusileistų pas vokiečius. Kad pėstininkų divizijoje net surūdijusio „kukurūz-ninko“ nėra, nesvarbu. Ignataitį sušaudė, Jacovskis gavo ordiną. Liaudies priešų turėjo būti daug, nes antraip – blogai dirbi ir gali patį pasiūsti į frontą. Nei Jacovskis, nei kiti enkavedistai atsidurti apkasuose visiškai nenorėjo, tad tų priešų vis surasdavu, po kelis kiekvienoje kuopoje.

Po karo enkavedistas Jacovskis pavirto „teisininku“ ir dirbo Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Teisės skyriaus vedėju. Iš visų jėgų stengėsi, kad politiniai kaliniai ir tremtiniai negalėtų grįžti į Lietuvą. Prasidėjus Atgimimui gavo naują šeiminkų užduotį: prisiplakti prie Sąjūdžio ir jį kompromituoti.

Žingsnelis teisybės link

Atkelta iš 1 psl.

Rytų Lietuvoje Vietinei rinkinei teko susidurti ir su lenkų teroristais. Armija krajova (AK) Lenkijoje kovojo už savo valstybės laisvę, bet ką ji veikė Lietuvoje, svetimoje šalyje, ir kuo ji čia skyrėsi nuo hitlerininkų ar bolševikų? Prieš vokie-

čius šita „armija“ Lietuvoje nekojo, atvirksčiai, bendradarbiavo. Žudė lietuvius gyventojus vien tik todėl, kad jie lietuviai, galiausiai surengė Dubingių skerdynes, kur pjovė visus iš eilės, nesigailėdami nei vaikų, nei moterų, nei senukų. Negi Vietinė rinkinė turėjo likti abejinga ir nieko nedaryti, kai

teroristai viename kaime išpjauna lietuvių mokytojo šeimą, kitame – eigulio, trečiame – paprasto ūkininko, nes beplėšdami jo namus aptiko lietuvišką maldaknygę?

Po karo Plechavičius kurį laiką gyveno Vokietijoje. Čia jį medžiojo NKVD smogikų grupė, bet nesėkmingai. 1949 m. išvyko į JAV, dalyva-

vo Lietuvos karių veteranų sąjungos „Ramovė“ veikloje, studentų neolituanų korporacija generolą išsirinko savo garbės filisteriu. Mirė 1973 m. Kanados „Tėviškės žiburiuose“ Edvardas Daniliūnas rašė: „Nors jis savo elgesiu ir nepabrėždavo to, kad yra svarbus asmuo, bet žemaičiai vis tiek manė jį esant galingiausiu Lietuvos žmogumi ir populiariausiu žemaičiu. Moterėlės kartais nežinojo, kas tuo metu buvo Lietuvos prez-

dentas, bet žinojo, kas yra vietos klebonas ir kas yra gen. Plechavičius. Jei kas suminėdavo kitą pavardę kariuomenės vado, tai žemaitis paklausdavo: „Argi ne gen. Plechavičius? Juk jis yra pats galingiausias!“

Biustas Karo muziejaus sodelyje – pirmas žingsnelis teisybės link. Yra Kaune ir P.Plechavičiaus gatvė, o štai sostinėje – nieko, tik ant Žaliojo tilto teberio gso paminklas sovietiniams okupantams.

Sportas

Savanoris tapo pasaulio čempionu

Kpt. Virgilijus RUDOKAS

Vyčio rinktinė

Spalio 10–12 d. Archangelske (Rusija) vyko Europos ir pasaulio svarsčių kilnojimo čempionatas, kuriame varžėsi daugiau kaip 300 sportininkų iš 15 šalių. Lietuvai atstovavęs Vyčio rinktinės 501 kuopos savanoris gr. Gintaras Vilniškis 24 kg svarstį išstūmė 116, išrovė 202 kartus, surinko daugiausia taškų ir tapo pasaulio čempionu. Savanoris nugalėjo ir pilno ciklo rungtyje, apgynęs čempiono titulą, kurį iškovojo pernai Ukrainoje. Gr. G.Vilniškis yra ir Lietuvos svarsčių kilnojimo federacijos prezidentas, taip pat Panevėžio rajono savivaldybės tarybos narys.

Čempionate dalyvavo dar vienas Vyčio rinktinės savanoris – eil. Jonas Grinas, tarnaujantis ŠAK. Keliant 24 kg svarstį Jonas nuo nugalėtojo atsiliko vos 3 taškais ir laimėjo sidabrą, o pilno ciklo rungtyje – bronzą. „Daug puikių pergalių ir trofėjų esu iškovojęs, bet pirmą kartą per tris turnyro dienas laimėjau net devynis sidabro ir bronzos medalius“, – džiaugėsi savanoris.

Gr. Gintaras Vilniškis.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotrauka

Tarptautinis dziudo turnyras Alytuje

Asta KAZLAUSKIENĖ

Dainavos rinktinė

Tarptautinis dziudo turnyras Vytauto Grigaravičiaus taurei laimėti Alytuje vyko jau 6-ąjį kartą. Jo organizatoriai – Alytaus sporto klubas „Aukuras“ bei Alytaus apskrities policijos komisariatas. Dalyvavo 10 suaugusiųjų komandų: Alytaus policija, J. Žemaičio karo akademija, Dainavos rinktinė, Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakultetas, Viešojo saugumo tarnyba, Vil-

niaus policija, Klaipėdos policijos mokykla, Vadovybės apsaugos departamentas, svečiai iš Latvijos – policijos komanda ir Rusijos – Krasnojarsko milicijos komanda. Taip pat varžėsi 14 vaikų komandų iš Lietuvos bei Latvijos. Salėje vienu metu vyko įnirtingos atrankinės kovos ant 3 tatamių. Varžybų dalyvius palaikė gausiai susirinkę sirgaliai.

Renginio atidarymo metu susirinkusius pasveikino buvęs šalies policijos generalinis komisaras V.Grigaravičius, miesto meras

Česlovas Daugėla ir Seimo narys Artūras Skardžius. Savo programą demonstravo Alytaus policijos kinologai, Lietuvos aikido asociacijos atstovai, koncertavo merginų grupė „69 danguje.“

Tarp vaikų komandų stipriausias buvo Liepojos dziudo klubas. Turnyre jėgas išbandė ir moterys. Savojoje svorio kategorijoje pirmąją vietą iškovojo Dainavos rinktinės 102 kuopos savanorė eil. Odeta Liesionienė. Savose kategorijose 3-iasias vietas užėmė 102 kuopos vado pavaduotojas vyr. ltn. Aurelijus Selimavičius, 102 kuopos savanoriai j. srž. Tomas Marcinkevičius ir gr. Povilas Marcinkevičius bei eil. Arūnas Talačka iš 105 logistikos kuopos. Komandinėje įskaitoje pirmoji vieta atiteko Viešojo saugumo tarnybai, antroji – Jono Žemaičio karo akademijos komandai, dvi trečiosios vietas - Dainavos rinktinėi ir Alytaus policijos dziudo komandai. Nugalėtojus apdovanojo ir sveikinimo žodį tarė Seimo narys Artūras Skardžius.

Savanoriai – turnyro prizinininkai.

Autorės nuotrauka

Orientacininkės iškovojo sidabrą

Spalio pradžioje Alytaus apylinkėse vyko Pasaulio karių orientavimosi sporto čempionatas. Moterų ilgojoje distan-

cijoje savanorė Ieva Sargautytė (Didžiosios Kovos rinktinė) iškovojo sidabro medalį. Galutinėje komandų įskaitoje mūsų

merginoms taip pat atiteko antroji vieta. Pirmos – rusės, trečios – latvės.

„Savanorio“ inf.

Kariuomenės kroso čempionate

Vyr. ltn. Donatas STULGYS

Dainavos rinktinės
109 kuopos vado pavaduotojas

Rugsėjo 25 dieną Kaune, Panemunės šile, vyko kasmetinis Lietuvos kariuomenės kroso čempionatas, kurį organizavo Kariuomenės sporto klubas bei

Dariaus ir Girėno rinktinė. Nors oras buvo palankus varžyboms, tačiau šiemet atvyko mažiau komandų negu praeitais metais.

6,5 km trasoje pirmąją vietą užėmė Dainavos rinktinės atstovas vyr. ltn. Donatas Stulgys, antrąją - Jono Žemaičio

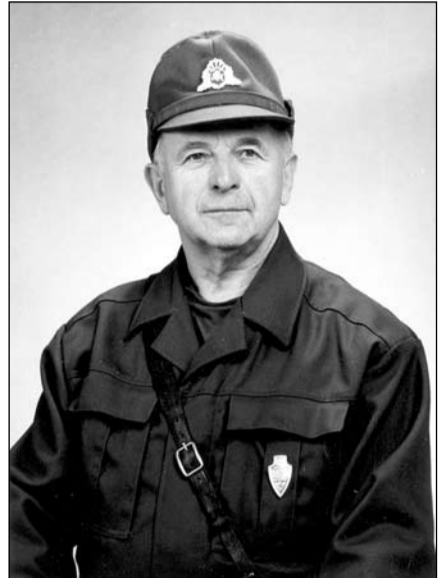
karo akademijos kariūnas Vaidas Žlabys, trečiąją – eil. Darius Zamara iš Mokomojo pulko.

Komandinėje įskaitoje pirmąją vietą iškovojo Jono Žemaičio karo akademija, antrąją – Dainavos rinktinė, trečiąją – Dariaus ir Girėno rinktinė.

Pulkininkas leitenantas
Eugenijus Jakimavičius

Rugsėjo 28 d., po sunkios ligos, mirė dimisijos pulkininkas leitenantas Eugenijus Jakimavičius.

E. Jakimavičius gimė 1929 09 29 Marijampolėje. Mokydamasis Rygiškių Jono gimnazijoje dalyvavo pagrindinėje antisovietinėje veikloje. Prasidėjus areštams iš Marijampolės pasitraukė, gyveno Vilniuje, Kauno apylinkėse, Klaipėdos krašte, 1951 m. baigė vidurinę mokyklą Pagė-

giuose. Paimtas į Sovietinę armiją 1951-1954 m. mokėsi karo inžinerijos mokykloje Karaliaučiuje, ją baigęs tarnavo būrio vadu 16-osios lietuviškosios divizijos pionierių batalione Vilniuje. Diviziją išformavus išėjo į atsargą. 1956-1959 m. dirbo Lietuvos Mokslų akademijos Ūkio skyriuje, 1960-1990 m. – Aukštojo ir specialaus vidurinio mokslo ministerijos Kapitalinės statybos skyriuje. 1962 m. baigė Kauno politechnikos institutą. 1990 m. įstojo į Lietuvos šaulių sąjungą, buvo Vilniaus rinktinės Senamiesčio kuopos vadu, vėliau – Šaulių sąjungos vado pavaduotoju mokymo reikalams. 1991 m. pradžioje, prasidėjus sovietinei agresijai prieš Lietuvos valstybę, dalyvavo Aukščiausiosios Tarybos gynyboje, parengė minų lauko apie Aukščiausiąją Tarybą planą, vadovavo minavimo, inžinerinių įtvirtinimų darbams, mokė gynėjus karo inžinerijos. 1991 m. suteiktas majoro laipsnis. Buvo paskirtas SKAT mokymo centro dėstytoju, vėliau – Vadų mokymo centro viršininko pavaduotoju. Parengė žygio „Žeimena“ programą, žygyje vadovavo savanorių būriui. 1995 m. išėjo į dimisiją. 1997-1998 m. dirbo „Geležinio Vilko“ brigados vado pavaduotoju. Parašė ir išleido keletą karo inžinerijos ir patriotinės tematikos leidinių, parengė spaudai Vytauto Bulvičiaus knygą „Karinis valstybės rengimas“ (1994 m.), „LLKS teisiniai norminiai dokumentai (partizanų statusas)“ (1995 m.), „Kovojanti Lietuva 1944-1953“ (1996 m.), bendradarbiavo spaudoje (Čikagos lietuvių dienraštyje „Draugas“, „Savanoryje“ ir kituose leidiniuose).

Apdovanotas Sausio 13-osios atminimo, Savanorio kūrėjo medaliais.

*Dėl vieno pirmųjų Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių dimisijos pulkininko leitenanto Eugenijaus Jakimavičiaus mirties reiškiamo nuoširdžią užuojautą velionio šeimai ir artimiesiems.
Krašto apsaugos savanorių pajėgos*

Nuoširdžiai užjaučiame bendradarbę Ireną Patapavičienę dėl tėvo mirties.

KASP štabas

Reiškiamo nuoširdžią užuojautą vrš. Rimantui Šalkauskui dėl tėvo mirties.

KASP štabas

*Nuoširdžiai užjaučiame rinktinės štabo S2 skyriaus viršininką kpt. Gintarį Šatkų dėl tėvo mirties.
Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė*

Reiškiamo nuoširdžią užuojautą ŠAK specialistui Vidui Žiauniui dėl mamos mirties.

Dainavos apygardos 1-oji rinktinė

Nuoširdžiai užjaučiame rinktinės štabo S6 vyr. specialistą psk. Antaną Jurkonį dėl sesers mirties.

Dainavos apygardos 1-oji rinktinė

PAG-8: misijai pasirengta

Atkelta iš 1 psl

Jos imituotos taktikos simulatoriuje. „Pratybos taktiniame simulatoriuje – tai vienas iš svarbiausių pasirengimo etapų prieš išvykstant į operacijos rajoną. Svarbu šių pratybų metu įvertinti grupės pasirengimą vykdyti užduotis Afganistane,“ – sakė abiem PAG-8 pratyboms vadovavęs plk. ltn. Dalius Polekuskas iš Sausumos pajėgų štabo, pats vadovavęs penktajai Goro provincijos atkūrimo grupei.

Nemenčinėje vykusiose pratybose taip pat dalyvavo Ukrainos ir Kroatijos kariuomenių atstovai, tarnausiantys Lietuvos vadovaujama PAG-8.

Pratybose spalio 13–17 dienomis, vykusiose Kairių poligone, situacijos buvo panašios, netgi tęstinės, perkeltos iš teorinių pratybų Nemenčinėje, tačiau visas veiksmas vyko tikrovėje, ne simulatoriaus ekrane ar žemėlapiuose. Jei štabo pratybose Nemenčinėje veiksmas vyko kompiuterių monitoriuose, tai čia kariai visureigiais važinėdavo į tolimus patrulius, aprėpusius visą Klaipėdos apskritį, o už stovyklos vartų siautėdavo pakankamai agresyvūs „riaušinininkai“, smagios buvo ir „pėstininkų“ oro sąlygos, kartais palepindavusios pra-

Štabo kuopos kariai...

tybų dalyvius paskutiniaisiais šiltais rudens saulės spinduliais, kartais nupraudavusios lietumi.

– Pratybos Kairių poligone grupei buvo labai naudingos, čia įgijome daug patirties, nes visos situacijos, paruoštos šioms pratyboms, labai pamokančios, o kai kurios – netikėtos laiko bei turinio atžvilgiu. Mačiau, kaip tobulėja mūsų kariai ir manau, kad jie po šių pratybų dar geriau pasirengė misijai, – sakė PAG-8

vadas plk. ltn. V.Reklaitis. – Aš pats, kaip vadas, patyriau jų našumą ir puikiai suprantu svarbą. Baigiamosios pratybos buvo išties labai gerai parengtos, atsižvelgiant į naujausią šios misijos patirtį, o už tai noriu padėkoti jų organizatoriams.

Kpt. Kęstas Andriūškevičius, PAG-8 štabo kuopos vadas, iki misijos vadovavo Žemaičių rinktinės 306 Kretingos pėstininkų kuopai. Anot kuopos vado, misijai jo vyrai pasirengę ir užduotis baigiamosiose pratybose vykdė neprasčiausiai nei tai būtų darę profesinės karo tarnybos kariai: „Baigiamosiose pratybose ypač jautėsi anksčiau misijoje Afganistane (PAG-2 ir PAG-4 sudėtyse) tarnavusių savanorių parama. Jie reikiama momentais teisinga linkme pakreipdavo savo bendražygių veiksmus, kai šie dėl ko nors imdavo abejoti. Taip pat mums labai naudingi kariai, anksčiau Afganistane tarnavę vairuotojai. Manau, jie ir misijoje padės. Baigiamosios pratybos – visai štabo kuopai – rimtas išbandymas, čia mokėmės veikti rutininėse ir kritinė-

se situacijos su kuriomis galime susidurti Afganistane. Aukštesnės vadovybės ir puikiai „vietos gyventojus“ vaidinusių savanorių dėka visi scenarijai atrodė labai realistiškai. O tai mums labai svarbu patirti dar prieš išvykstant į misiją, pratybų lauke.

Kario profesija rizikinga, todėl visiškai natūralu, kad kiekvienam iš mūsų apsispręsti vykti į misiją nebuvo lengva. Aš nuoširdžiai tikiu, kad kuopa visas užduotis įvykdys ir mes laimingai grįšime namo“.

PAG-8 kariai misijai ruošėsi jau nuo liepos mėnesio. Per tą laiką visi kariai dalyvavo įvairiuose individualiuose ir kolektyviniuose mokymuose bei kursuose. Besirengiant misijai buvo nuveikta ir nemažai kitų gerų darbų – aštuntoji PAG pamaina rugsėjo 10 d. Klaipėdos, Telšių ir Tauragės apskričių mokyklose surengė akciją „Lietuvos moksleivių šalikai – Afganistano vaikams“. Moksleivių numegzti šalikai mokyklose pradėti surinkti spalio 10 dieną, jie Goro provinciją pasieks kartu su mūsų kariais.

Tai jau antras kartas, kai Savanorių pajėgų kariai, rengdami misiją dalyvauti misijoje Afganistane,

prieš išvykdamis surengia paramos akciją. Pirmą kartą savanoriai Lietuvos moksleivių piešinių akciją buvo surengę 2006 m. rudenį ir tąkart kvietė Lietuvos vaikus dovanoti savo piešinius bendraamžiams Afganistane. Vėliau Čagčarano miesto vaikų globos namų auklėtiniais buvo surengta Lietuvos–Afganistano moksleivių piešinių paroda bei labdaros akcija.

Rugsėjo 21 dieną Klaipėdoje buvo suorganizuotas misijai Afganistane besirengiančių PAG-8 karių artimųjų ir jų šeimų narių susitikimas. Renginyje vyko Dragūnų mokomajame batalione. Čia susirinkę karių artimieji galėjo susipažinti su kitais į misiją savo šeimos narius išlydinčiais žmonėmis bei sužinoti apie karių tarnybos, buitines sąlygas būsimoje misijoje, saugumo situaciją regione, taip pat Afganistano istoriją, kultūrą, šalies klimato sąlygas.

Anot PAG-8 vado, namiškiams yra svarbi informacija apie karių misijoje. Pulkininkas užtikrina karių artimuosius, kad šie neliks vieni savo rūpesčių aki-vaizdoje ir pažadėjo, kad, iškilus nenumatytiems atvejams, galės kreiptis pagalbos į Žemaičių rinktinę. Karo psichologas vyr. ltn. Darius Kliminskas susirinkusiuosius tikino, jog rengtis misijai reikia ne tik kariais, bet ir jų šeimoms, kadangi, jiems kartais būna sunkiau gyventi be misiją atliekančių artimųjų nei paties kariams.

Kartu su kariais į misiją Afganistane išvykstantis karo kapelionas kpt. Saulius Noretas per susitikimą ragino visus karių artimuosius bendrauti tarpusavyje, nes „niekas taip nesupras iškilusių rūpesčių kaip to paties likimo žmonės“.

Numatoma, kad šiuo metu užduotis Afganistane vykdančius mūsų karių PAG-8 pakeis lapkričio pradžioje. Į Afganistaną pirmieji kariai išskris dar prieš V. šventuosius.

... štabo kuopos vadas kpt. Kęstas Andriūškevičius.

Gr. Vilius Džiavečkos nuotraukos

Atminties spiečiaus bitės

Ats. ltn. dr. **Vidmantas KUPREVIČIUS**

Didžiosios Kovos rinktinė

Spalio 10 dieną Vilniaus karininkų ramovėje pradėjo veikti mokinių kūrybinių darbų konkurso „Atkurta Lietuvos kariuomenei – 90 metų“ geriausių darbų paroda. Konkurso sumanė dvi ministerijos – Krašto apsaugos bei Švietimo ir mokslo, o organizacinių darbų ėmėsi Vilniaus M.K.Čiurlionio menų mokykla. Iš 33 Lietuvos rajonų buvo gauta 400 darbų, o į parodą, kurios katalogas yra sudarinėjamas bei bus išspausdintas, pateko 125 darbai (piešiniai, tapyba, skulptūra, keramika, koliažai). Dalyvavo mokiniai nuo 6-erių iki 19-os metų. Paminėti ir apdovanoti diplomais bei dovanėlėmis iškilusių darbų autoriai (o juos paren-

gę mokytojai – padėkos raštais): Rimantas Juškaitis, Raimonda Diskaitė, Edgaras Žilaitis, Augustinas Butkus, Normanas Petrašiūnas, Gytis Pakalnis, Dovilė Rylškytė, Ieva Šereikaitė, Gediminas Kybartas, Guostė Jonaitytė, Rusnė Midvikytė, Aleksandras Čebotariovas, Kristupas Bimbiras, Rūta Slavinskaitė, Pajauta Vilkauskaitė, Urtė Bakaitė, Urtė Juodviršytė, Gabrielė Mišeikytė, Rūta Sakalauskaitė, Saulė Girdzijauskaitė. Atidaryme dalyvavo Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. V.Tutkus, ministrai J.Olekas ir A. Monkevičius, daugybė mokinių (ir jų tėvelių), mokytojų. Kalbėdamas krašto apsaugos ministras šią dieną pavadino džiugia, nes plati darbų įvairovė, mokiniai aplenkė suaugusius meninin-

kus, kurių konkursas dar tęsiasi, pakvietė mokinius ir toliau dalyvauti krašto apsaugos įvairiuose darbuose, pranešdamas, kad Vilniaus KASP karinis miestelis (Olandų g. 21) jau yra Vytauto Didžiojo karo muziejaus padalinys, o jo perimetrą juosiančių tvorų dažymas sustabdytas, ten bus vieta kūrybiškų mokinių piešiniams.

Piešinių (darbų) daug, ir požiūrių, ką apie juos galima būtų rašyti – irgi nemaža. Dvylikametės Radvilės Kubickaitės pavaizduotas sovietų kareivis lauko uniforma, kurio pilotėje it ryški žarija – raudona penkiakampė, iš žydnės ganyklos už grandinės tempia baltą žmogaus avį, antrajame plane – dviejų galų lietuviška gryčia, iš jos abiejų kaminų dūmai ne-

rūksta vakarienei, nors vakaropniaukias dangus. Sunkus dunkso tamsus eglėnys – tarsi jau kiti namai: gintis... Man tai pasirodė svarbu parašyti todėl, kad dvylikametė vargu ar perskaitė kur apie mūsų tautos XX a. antros pusės kančias. Greičiausiai, prosenelio ar prosenelės pasakojimai tėvelio ar mamytės lūpomis ją įkvėpė taip piešti. Piešti atmintį. Pats menu savo močiutės pasakojimą, kai senelių sodyboje Dagišky, kaimė Biržų girios pakrašty, apsistojęs sovietinis dalinys sudegino visas malkas, kepdami sau duoną, ir nė pusės kepalėlio neduodami tris nepilnamečius auginančiai šeimai, tačiau nepamiršę išaiškinti, jog jie „asfabadili“. Ir tik senas viršila sustabdė išsismarkavusį karininką, kuris norėjo papjauti mažą veršiuką, o mano būsimoji krikšto mama, maža šešerių metų mergaitė, klykė iš siaubo...

– Svarbiausia, kai gauni užduotį, rimtai įsigilini ir tada pavyksta, – visai nevaikiškai paaiškino man Saulė Girdzijauskaitė. Padvelkė gilinimusi į gautą įsakymą. O gal taip ir turi būti? Juk kas gali būti svarbiau nei suprasti, iš kur mes tokie, kokie esam bei kokia viso to kaina.

Puikus konkursas, daugelio žmonių, kurie jį sukūrė, ir nesuminėsi (ne tik mokytojų ar mokinių),... Kažkodėl prisiminė Kazio Jonušo knygos „Bitės ugnyje“ (Vilnius, Vaga, 1981, p.108-109) metaforiški žodžiai, kad „<...> jautrus žmogus daug ką moka paslėpti savyje, bet viena maža bitė gali nuolat gyventi ten, sieloje. Mes niekad nematome jos, tik reitsykiais jaučiame, kai sugelia širdį, kai apima noras skraidyti, kai sutinkame žmogų, kuriame plazda kita to paties spiečiaus bitė.“

Savanas, SL 1469.
steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.
leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos.
Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: 2056 Viršuliškių 36, Vilnius, Tel.: 242 77 56.
El. paštas: Vilius.Dziavecka@mil.lt
Spausdino „Respublikos“ spaustuvė, M.Sleževičiaus g. 7, Vilnius.
Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.
Indeksas 0099

Redaktorius ats. kpt. Vytautas Voveris.
Korespondentas gr. Vilius Džiavečka.
Dizainerė Jurgita Šeštokaitė.
Kalbos redaktorė Živilė Gurauskienė.
Rinko ir maketavo UAB „Valstiečių laikraštis“
Kaina 1 Lt 20 ct